

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-493-1-98>

**ADDITIONAL PROFESSIONAL REQUIREMENTS FOR PUBLIC
SERVANTS INVOLVED IN INFORMATION AND ANALYTICAL
WORK IN THE JUDICIARY**

**ДОДАТКОВІ ПРОФЕСІЙНІ ВИМОГИ ДО ПУБЛІЧНИХ
СЛУЖБОВЦІВ, ЯКІ ЗАЛУЧЕНІ ДО ІНФОРМАЦІЙНО-
АНАЛІТИЧНОЇ РОБОТИ В ОРГАНАХ ЮСТИЦІЇ**

Tsybulin T. H.
PhD in Law

Цибулін Т. Г.
кандидат юридичних наук

Сфера юстиції є вкрай багатооб'єктною галуззю суспільних відносин, де діяльність держави спрямована на запобігання, виявлення та усунення порушень норм права, реалізацію державної правової політики, що спрямована на підтримання законності, захисту прав та свобод людини та громадянина, забезпечення функціонування системи правосуддя та дотичних до неї юридичних інституцій. А сама правова політика – це владна діяльність держави з реалізації цілей і завдань, що реалізуються за допомогою права, зі створення ефективного механізму правового регулювання та використання юридичних засобів, діяльність органів публічного адміністрування, спрямована на захист прав і свобод людини та громадянина через створення відповідних нормативних і організаційних умов.

Здавалося б несуперечливий термін «юстиція» є всім зрозумілим та таким, застосування якого повною мірою співпадає з розумінням правосуддя, спеціальних видів юридичної діяльності, повсякденно вживаним в сфері юриспруденції тощо. Але більш пильна увага до засад організації публічного адміністрування в сфері юстиції ставить на порядок денний з'ясування сутнісного навантаження означеної категорії – і тут маємо справу з неоднозначними методологічними підходами до її наукового розуміння. Так, наприклад, І.С. Куненко відмічає існування трьох, які відрізняються один від одного методологічних підходи до з'ясування сутності категорії «юстиція». Так, автор зокрема зазначає наступне: «...Перший підхід («нульовий») зводиться до того, що не надає взагалі поняттю «юстиція» конкретно визначеного юридичного змісту й навантаження, і це більше соціальне значення слова «юстиція», яке в юриспруденції може використовуватися у випадках, де не потрібна чітка передача змісту. Другий підхід («вузький») передбачає, що юстиція пов'язана з

діяльністю спеціальних судів, квазісудових органів держави, які наділені відповідними повноваженнями щодо вирішення правових конфліктів; юстиція – процедура вирішення спорів у судово-процесуальній формі. Тобто поняття юстиції обмежується сферою правосуддя і пов'язується виключно зі здійсненням судочинства. Третій підхід («широкий») зводиться до того, що вчені розглядають юстицію як діяльність держави у встановлених межах, спрямовану на запобігання, виявлення та усунення порушень права або систему органів та установ держави, основним завданням яких є реалізація державної правової політики, що спрямована на підтримання законності, захисту прав та свобод людини та громадянина, забезпечення функціонування системи правосуддя...» [1, с. 22-23].

Зважаючи, що відповідно до Положення Про міністерство юстиції України, Міністерство юстиції України є центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну правову політику, а також виходячи із тексту п.1 і п.п. 3, 4 [2], можемо наполегливо стверджувати, що ототожнення сфери юстиції із сферою діяльності судових органів та взагалі сферою правосуддя є дещо помилковим, занадто спрощеним і таким, що деструктивно звужує визначену сферу суспільних відносин і нівелює діяльність органів публічного адміністрування в ній.

Отже, інформаційно-аналітична діяльність є особливим видом інтелектуальної праці, що включає в себе збір, обробку, аналіз та інтерпретацію інформації з метою створення нового знання. Дана позиція корелюється із точкою зору О.О. Труш та Д.В. Василенко. Науковці, досліджуючи питання інформаційно-аналітичної діяльності у системі публічного управління, висловлюють думку: «Інформаційно-аналітична діяльність передбачає систематичний збір, обробку, аналіз та інтерпретацію даних із метою отримання важливих і актуальних даних, придатних для практичних дій. Ці дані, зі свого боку, використовуються для прийняття політичних і управлінських рішень, розподілу ресурсів, врегулювання кризових ситуацій та стратегічного планування» [3, с. 50].

Варто підкреслити особливий характер інформаційно-аналітичної роботи в структурах державної влади та місцевого самоврядування. Ця діяльність інтегрована в управлінську систему і безпосередньо обслуговує процеси прийняття рішень, що визначає її виражену прикладну орієнтацію. Наприклад, інформаційно-аналітична діяльність Міністерства юстиції України забезпечує глибоке розуміння та реагування на законодавчі і суспільні зміни. Вона є невід'ємною частиною функціонування системи юстиції, сприяючи її вдосконаленню та підвищенню рівня правосуддя в Україні. Ця

діяльність також забезпечує надійні дані для прийняття обґрунтованих рішень та формування стратегічних напрямів розвитку.

На відміну від наукових досліджень, де першочерговими є концептуальна новизна та теоретична глибина, інформаційно-аналітичне забезпечення органів публічної влади характеризується: пріоритетом своєчасності надання аналітичних матеріалів; орієнтацією на практичну направленість результатів; спрямованістю на конкретні управлінські рішення; чіткою відповідністю актуальним адміністративним запитам; акцентом на ефективності запропонованих варіантів дій тощо. Інформаційно-аналітична діяльність у цьому контексті набуває характеру інструментального супроводу управлінського процесу, де оперативність та дієвість аналітичних висновків часто мають вирішальне значення для вирішення нагальних суспільних проблем. Така специфіка вимагає від аналітиків сектору публічного управління особливого поєднання аналітичної компетентності з розумінням адміністративних реалій та здатністю формувати чіткі, практичні рекомендації в умовах часових та ресурсних обмежень. Також інформаційно-аналітична діяльність – це вид діяльності відзначається інтенсивною когнітивною активністю, використанням складних методів та організованою систематизацією інформації для вирішення складних завдань. Ключовим аспектом цього виду інтелектуальної праці є трансформація різноманітних даних у нове, структуроване знання. Наявність в інформаційно-аналітичній діяльності когнітивної складової впливає на перелік професійних вимог до фахівців інформаційно-аналітичної діяльності. Дійсно, ці компетентності є ключовими для ефективної роботи в цій сфері.

До ключових професійних вимог до спеціалістів інформаційно-аналітичної діяльності можливо віднести такі: 1) розвинене аналітичне та критичне мислення – здатність логічно структурувати інформацію, виявляти причинно-наслідкові зв'язки та оцінювати достовірність даних; 2) високий рівень інформаційної культури та грамотності – розуміння інформаційних процесів, здатність орієнтуватися в інформаційному просторі та оцінювати якість інформаційних джерел, та «уміння оперативно орієнтуватися в постійно зростаючих інформаційних потоках, що циркулюють у природі та суспільстві» [4, с. 6]; 3) володіння спеціалізованими методами обробки інформації – уміння застосовувати статистичні, математичні, соціологічні та інші методи аналізу даних; 4) здатність до системного бачення проблем – вміння розглядати питання комплексно, з урахуванням різних аспектів та взаємозв'язків; 5) навички роботи з сучасними інформаційними технологіями – знання спеціалізованого програмного забезпечення, вміння працювати з великим масивом даних, базами даних та

аналітичними інструментами; б) комунікативні компетентності важливі для представлення результатів аналітичної роботи – вміння чітко, структуровано надавати результати аналізу різним аудиторіям.

Додатково варто зазначити специфічні компетенції, які повинні мати фахівці у сфері інформаційно-аналітичної діяльності: а) прогностичні навички – вміння на основі аналізу поточної ситуації робити обґрунтовані прогнози та сценарії розвитку подій; б) етичні компетентності – дотримання конфіденційності, об'єктивності та професійної етики при роботі з інформацією; в) адаптивність та розвиток компетентності навчання протягом життя – готовність постійно оновлювати знання, освоювати нові методики та технології відповідно до змін у галузі та розвитку сучасних технологій; г) резиліентність (стресостійкість) – здатність приймати рішення та проводити аналіз в умовах обмеженого часу та високого тиску й напруженої діяльності та інші.

Ці вимоги демонструють комплексний характер інформаційно-аналітичної діяльності, яка потребує від публічних службовців органів юстиції не лише технічних навичок, але й розвинутих когнітивних здібностей та соціальних компетентностей.

Література:

1. Куненко І.С. Сучасні методологічні підходи щодо визначення поняття «юстиція». *Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції*. 2022. № 6. С. 18-24.
2. Про затвердження Положення про Міністерство юстиції України: Постанова Кабінету Міністрів України від 02.07.2014 № 228. Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/228-2014-p#Text>
3. Труш О.О., Василенко Д.В. Інформаційно-аналітична діяльність у системі публічного управління.. *Центральноукраїнський вісник права та публічного управління*, 2023. Випуск 4. С. 49-55.
4. Рибальченко Л.В., Косиченко О.О. Основи інформаційно-аналітичної діяльності: навч. посіб. Дніпро: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2023. 120 с.